
TÜRK DÜNYASININ 3 BİN YILLIK GELENEĞİ 'NEVRUZ'

21.03.2017

TRT Haber 21 Mart 2017

Baharın gelişinin habercisi olarak kutlanan nevruz, ritüelleriyle farklı coğrafyalarda binlerce yıldır toplumsal birliği, dayanışmayı, yardımlaşmayı sağlayan içeriğiyle yaşatılıyor

Türklerin yaklaşık 3 bin yıldır kutladığı nevruzun ritüelleri, toplumsal birlik, beraberlik, dayanışma ve yardımlaşma özellikleri barındırıyor.

Ege Üniversitesi (EÜ) Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Metin Ekici, kelime anlamı "yeni gün" olan nevruzun, "yılın ilk günü" anlamına geldiğini, Türk lehçelerinde "ulusun ulu günü", "ilk gün", "yeni gün" gibi kullanımlarının bulunduğunu belirtti.

'Günlerin uzamaya başladığı gün'

Hayvancılıkla uğraşan göçebe Türklerin binlerce yıl önce doğadaki değişimleri çok hızlı bir şekilde gözlemlediğini anlatan Ekici, 21 Mart'ta da "kuzey yarım kürenin güneşe olan konumunun eğikleştiği, günlerin uzamaya başladığı gün" olarak gözlemlediklerini ifade etti.

Prof. Dr. Ekici, kışın hayvanlarına kapalı mekanlarda yazdan depoladıkları sınırlı miktardaki besinle bakmak zorunda kalan Türklerin 21 Mart'ta yeni bir dönemin başladığı gün olarak gördüklerini kaydederek, sürüleri yaylalara doğru hareketinin ilk hazırlıklarına bu tarihten itibaren başladıklarını söyledi.

Yaklaşık 3 bin yıl önce Türklerin bu tarihte kırlara çıkıp toplu olarak yemek yediklerine dair bilgiler olduğunu anlatan Ekici, 21 Mart'ın tüm Türk coğrafyası ve bu coğrafyaya komşu ülkelerde binlerce yıldır kutlandığını kaydetti.

Nevruz: Baharın gelişi, tazelenme

Metin Ekici, Anadolu'da Selçuklu ve Osmanlı zamanında da kutlamalar yapıldığını, nevruzda padişahlara, şehzadelere "nevruziye" adıyla anılan şiirler yazıldığını dile getirerek, bugünün Anadolu dışında Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Doğu Türkistan, Türkmenistan ve Azerbaycan'da yoğun ve renkli şekilde kutlandığını belirtti.

Nevruzun "baharın gelişini, tazelenmeyi" ifade ettiğini ifade eden Ekici, insanların yeni bir yıldan tüm beklentileri ve dileklerini yılın ilk günü nasıl dile getirirse o şekilde bir yıl geçeceği inancından kaynaklanan bir kutlama günü olduğunu vurguladı.

Prof. Dr. Ekici, bayramların, birlikte olmanın, sevincin, bereketin herkesle paylaşılması niteliği taşıdığını ifade ederek, "Bu haliyle bakıldığında nevruz, birlik ve bütünlük içinde olmanın, bolluk ve

bereketi paylaşmanın, sosyal olarak dayanışmanın pekiştirici bir günü olarak kutlanması gereken özel günlerden birisi." diye konuştu.

Mezarlık ziyareti de var, ateş üstünden atlamak da

Ekici, nevrurun farklı coğrafyalarda çeşitli ritüellerle kutlandığını, bu ritüellerin birlik ve beraberlik amaçladığını dile getirerek, şöyle konuştu:

"En temel uygulamalardan biri ateş yakma. Ateşin ve suyun en temel 2 özelliği temizleyici, sağaltıcı olmasıdır. Ateş yok ederek, yakarak temizler. Nevruzla ilgili en temel uygulamalardan birisi meydan ateşi yakmak ve onun üzerinden atlamak. Meydanda toplananlar 3 kere ateşten atlar, her defasında kötülüklerden arınma dileği vardır. Böylece hastalık getirici, olumsuzluk verici kötü ruhlardan, kötülüklerden ateş üzerinden atlamak suretiyle kendisini iyileştirilmiş bulma amacı taşır.

Özellikle Azerbaycan ve Türkmenistan'da nevrur öncesinde bazı hazırlıklar var. Evler temizlenir, yiyecekler hazırlanır, mezarlıklar ziyaret edilir ve son olarak kutlama yapılır. Bolluk ve bereketi simgeleyen 7 ayrı kuruyemiş tüketilir, ikram edilir. Doğumu ve üretkenliği sembolize eden yumurta boyama ve tokuşturma. Yumurta tokuşturmak 'birlikte bir dayanışma, güçbirliği içinde olalım, kavga etmeyelim' niyetini sembolize eder. Tatlı yenir, 'tatlı yiyelim, tatlı konuşalım' düşüncesiyle. Yarışmalar yapılır. Ziyaretler yapılır, tokalaşılır, iyi dilekler ifade edilir. Birlikte müzik dinleme, müzik yapma ve oynama. Yine birlikte yapılan bir uygulama bu da. Nevruzun bütün uygulamaları birlik ve beraberliği, paylaşmayı, dayanışmayı güçlü kılmaya dönüktür."

Kaynak/Source: